

Οι Ικανότητες Ετοιμότητας και Απόκρισης των Διοικητικών Στελεχών των Δημοσίων Νοσοκομείων και η Ανθεκτικότητα Συστήματος Υγείας στην Ελλάδα

Σταμάτη Πηνελόπη (1), Ριζά Έλενα (2)

(1) Οργάνωση & Επιχειρήσεων, ΟΠΑ

MSc Διοίκηση Μονάδων Υγείας ΕΑΠ

MSc Πολιτική Υγείας και Σχεδιασμός Υπηρεσιών Υγείας, ΑΠΚυ

MSc Υγείας -Ιατρικής των Καταστροφών, ΕΚΠΑ

“Ελεήμων Εταιρεία Αθηνών Γηροκομείο Πτωχοκομείο”, Αθήνα

(2) Επιδημιολόγος, Υγιεινολόγος ΕΔΙΠ

Εργαστήριο Υγιεινής, Επιδημιολογίας & Ιατρικής Στατιστικής

Ιατρική Σχολή Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εισαγωγή

Οι οργανισμοί παροχής υπηρεσιών υγείας οφείλουν να προβούν σε σημαντικές αναδιαρθρώσεις, μέσω της απόκρισης, ετοιμότητας, ώστε να ανταπεξέλθουν σε κλυδωνισμούς και ανάκαμψη σε άμεσο χρονικό διάστημα.

Ο ρόλος των Ικανοτήτων Ετοιμότητας, Απόκρισης των Διοικητικών Στελεχών καθώς και Ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας θεωρείται εξέχουσας και κομβικής σημασίας, διότι αποσκοπούν σε ανθεκτικά και προσβάσιμα συστήματα υγείας με επικέντρωση στις ανάγκες και προτεραιότητες των ασθενών. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της κατάλληλης επένδυσης: παροχής εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, οράματος, ενημέρωσης και προόδων εργασιών, καινοτομική διαχείρισης αλλαγών ανά τμήμα διοικητικών υπηρεσιών.

Υγειονομική Ετοιμότητα (Preparedness)

Η επίγνωση των σχεδίων ετοιμότητας από υπευθύνους Διοικητικών Υπηρεσιών των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης ενέχει εξέχουσα λειτουργία και σημασία σε περιόδους πανδημικής κρίσης και η χρησιμότητα της αποφέρει αρκετά πλεονεκτήματα

Χρησιμότητα: Οργανωτική Ετοιμότητα = Managers οφείλουν να διεκπεραιώνουν δείκτες βαθμού ετοιμότητας ανά τμήμα διοικητικής υπηρεσίας με καταγραφή και αξιολόγηση δεδομένων για αποδοτικότερο συντονισμό, οργάνωση

• **Απόκριση του Συστήματος (Response)** : Η απόκριση ενός συστήματος υγείας = θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα που διατηρεί την υπόσχεση για βελτίωση ευημερίας του πληθυσμού. Περιλαμβάνει αξιολόγηση, δράση και ανασκόπηση για την κατάλληλη ανταπόκριση στις ανάγκες των ασθενών.

• **Ανθεκτικότητα του Συστήματος Υγείας στην Ελλάδα (Resilience)** : σύνολο ικανοτήτων μεταξύ διαφόρων φορέων, πληθυσμού και θεσμών με απώτερο στόχο την αντιμετώπιση προκλήσεων, την οργάνωση συνθηκών και την ικανότητα μετασχηματισμού με δημοκρατικό τρόπο

Ικανότητες :

Ικανότητες Ετοιμότητας: αποσκοπούν στην συνεχή διαδικασία προετοιμασίας, σχεδιασμού, υλοποίησης σχεδίων ετοιμότητας από διοικητικά τμήματα σε συντονισμό με άλλες υπηρεσίες, προκειμένου να ανταποκριθούν μακροπρόθεσμα και αποδοτικά εν μέσω πανδημίας»

Ικανότητες Απόκρισης: θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και διατηρεί την υπόσχεση για βελτίωση ευημερίας του πληθυσμού.

Ικανότητες Ανθεκτικότητας : θεωρούνται υψίστης σημασίας, διότι σχετίζονται άμεσα με την εργασιακή ικανότητα, καθώς είναι απαραίτητη για την διατήρηση ενός αποδοτικού εργασιακού περιβάλλοντος.

Επιμόρφωση Εξειδικευμένου Προσωπικού = θα οδηγήσει σε περαιτέρω οικονομικές, οργανωτικές έρευνες , ποιοτικές και ποσοτικές αναφορικά με υλοποίηση συστημάτων σχεδίων απόκρισης

Σκοπός

Σκοπός της εργασίας αποτελεί η διερεύνηση των ικανοτήτων ετοιμότητας, απόκρισης του Διοικητικού Προσωπικού και ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας. Στόχος δεν αποτελεί η αξιολόγηση της απόδοσής τους, αλλά η ανάδειξη ανάγκης εκσυγχρονισμού του ρόλου των τριών συνιστωσών

Υλικό – Μέθοδος

- ✓ Μέθοδος : Συγχρονική έρευνα επισκόπησης που διενεργήθηκε τη χρονική περίοδο Μάρτιο – Απρίλιο 2022.
- ✓ Δομημένο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο με κλειστές ερωτήσεις με 3 ερωτηματολόγια:
- ✓ Ερωτηματολόγιο δημογραφικών και κοινωνικών δεδομένων
- ✓ Δημογραφικά, επαγγελματικά στοιχεία συλλέχθηκαν, με συσχετίσεις των επιμέρους μεταβλητών.
- ✓ 175 διοικητικά στελέχη συμμετείχαν στη μελέτη μέσω ηλεκτρονικής ενημέρωσης από τα δημόσια νοσοκομεία (7) ΥΠΕ με εγκρίσεις από Επιστημονικά Συμβούλια και ΔΣ Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων.
- ✓ Δημογραφικά, επαγγελματικά στοιχεία συλλέχθηκαν, με συσχετίσεις των επιμέρους μεταβλητών

Αποτελέσματα

Από την επεξεργασία των στατιστικών συσχετίσεων προέκυψαν τα ακόλουθα:

- το **27,6%** των Διοικητών δήλωσε ότι εφαρμόζεται σχέδιο ετοιμότητας.
- **80% του** λοιπού διοικητικού προσωπικού δεν είχε σχετική γνώση
- Υφίστανται όμως και ποσοστά συμφωνίας που οφείλονται στην ελλιπή γνώση μη διαθεσιμότητας σχεδίου στους ασθενείς από το προσωπικό
- Το **56,6%** του δείγματος δεν έχει επίγνωση για το αν το νοσοκομείο τους ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας έχει ορίσει επίσημα την έννοια της ανθεκτικότητας
- Η βαθμολογία της κλίμακας ατομικής ανθεκτικότητας (BRS) βρέθηκε να σχετίζεται με την θέση στην οποία υπάγονταν οι συμμετέχοντες αλλά και με την εκπαιδευτική βαθμίδα τους.

Συμπεράσματα

- Η ελληνική έκδοση των ερωτηματολογίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε περιοδικές μελέτες των ηγετικών ικανοτήτων απόκρισης και ετοιμότητας των Διοικητών στην Ελλάδα στα πλαίσια τακτικής παρακολούθησης για την κατάδειξη προβλημάτων και την παροχή εκπαιδευτικού υλικού προς τους πυλώνες: ασθενείς και διοικητικό προσωπικό.
- **Η θέσπιση του θεσμού και η Δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων ικανοτήτων: κρίσιμη για την οργάνωση ενός αποτελεσματικού συστήματος υγείας.**
- Μέτρα και τροποποιήσεις των νέων Διοικήσεων κρίνονται απαραίτητες, ώστε να στεφθεί από επιτυχία η μεταρρυθμιστική προσπάθεια. Αποτελεί εξέχουσα σημασία για κάθε οργανισμό να υιοθετήσει μια στρατηγική προσέγγιση ειδικών επαγγελματιών υγείας, εστιάζοντας στην εμπειρία, εξειδίκευση, «στις προκλήσεις διαδοχής και στην ικανότητα επίτευξης στόχων».